

Az Ember Fia a Golgotán

Igazi meglepetés volt 1974-ben Erdélyi Zsuzsanna szép könyve, a Hegyet hágék, lőtöt lépék... Már a cím utalt rá, archaikus imák vannak benne, olyanok is, amelyeket az egyház se vállalt mindig szívesen.

Sejtettük, hogy a politika mindaddig minden vallási vonatkozással szembeni keményvonalas elutasítása oldódni kezd. Ne felejtjük el, a könyvkiadás különösen politikának számított akkor. A néprajz tudott róla, hogy vannak ilyen imák – elég Bálint Sándor munkásságára utalnunk –, ennél fogva azonnal fölszínre kerültek más, hasonló gyűjtések is. A szegedi újságíró, Polner Zoltán már 1978-ban előállt Föld szülte fáját kötetével, amelyet követett az Arany fának arany ágán (1981.), Koronával koronázzák (1985.), Bábakeresztység (1996.) és Aranygyűrű pecsétje (1996.) c. könyv.

Ezt a sort folytatja a legújabb, Az Ember Fia a Golgotán is. „Az édsanyámtul tanultam, az meg az ű édsanyjátul” – mondja az egyik adatközlője, a másik meg azt, hogy „Üknagyapámtól tanultam, Nagyfejeó Antalnak hívták”, de hogy valóban a régiség melyik évszázadába vezetnek vissza az imádságok, külön kutatásokat igényel.

Magnetofonra imádkozták az adatközlők, egyik ifj. Lele Józsefére. Van közöttük olyan is, amit imafüzetből írt ki, illetve tépett ponyvafüzetből vett át. És olyan is, amit a szegedi alsóvárosi búcsúba érkezők mondtak el, keletkezését tekintve tehát nem tekinthető szegedinek, megyénkbelinek, néha még alföldinek se. Olyan is akad, amelyet a nagymama halálos óráján írt le az unoka, meg olyan is, amit kilenc testvér között csak egy őrzött meg. Veretesen szép szakaszok, mondatok áramlanak a kicsike kötetben. Némelyik már csak töredék. Most már nyugodtan kimondhatjuk, ha Polner Zoltán nem járta volna magnetofonjával a környéket, ezek többsége talán örökre elfelejtődött volna. Értékmérés a javából, amivel megkínál bennünket. (Officina Kiadó.)

H. D.

Tufo az új nagykövet

• Budapest (MTI)

Peter Francis Tufo, az Amerikai Egyesült Államok új budapesti rendkívüli és meghatalmazott nagykövete szerdán az Országházban átadta megbízólevelét Göncz Árpád köztársasági elnöknek.

Peter Francis Tufo 1938-ban született Chicagóban. Egyetemi végzettségét tekintve jogász, diplomáit a Beloit és a Yale Egyetemen szerezte, a New York Városi Egyetemről díszdoktori címet kapott.

Nagyköveti kinevezése előtt egy New York-i, vállalatvezetési foglalkozó cégénél dolgozott. Korábban – a Merrill Lynch and Co. beruházási bank ügyvezető igazgatójaként – a fejlődő országok vállalati és infrastrukturális ügyeinek finanszírozási kérdéseivel foglalkozott.

Mert vannak egyértelmű dolgok.

Ha biztosítás, akkor ÁB.

„Szabóné Tóth Irén vagyok, az ÁB üzletkötője”

Cégem, a mindenki által jól ismert, szilárd pénzügyi háttérrel rendelkező biztosító azt várja tőlem, hogy tudásom legjavát adjam, amikor biztosítási-befektetési tanácsokkal segítem Önöket döntéseikben.

Szeretem a munkám, mert hiszek benne. Az ÁB élet-, nyugdíj-, lakás- és gépjárműbiztosításai valóban korszerűek, testreszabottak, ezért valódi biztonságot jelentenek az ügyfeleknek. Jó érzés közreműködni az emberek biztonságáért, megalapozott és nyugodt jövője megteremtésében.

Befektetés a biztonságba.

„Nagyon költséges intézmény...”

Börtönügyek Magyarországon

Hiánypótlónak számító könyvet adott ki a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága. A Börtönügy Magyarországon című kötet egyik szerzője egy szegedi egyetemi oktató.

Egyéves munkával készült el, s idén szeptemberben jelent meg a Börtönügyek Magyarországon című, több, mint kétszázhatvan oldalas könyv. Az egyik szerző dr. Lőrincz József kandidátus, a budapesti Rendőrtisztviselői Főiskola büntetés-végrehajtási tanszékének, a másik pedig dr. Nagy Ferenc professzor, a JATE büntetőjogi tanszékének vezetője. Nagy Ferenc elmondta, hogy az elmúlt több, mint fél évszázadban nem jelent meg a honi börtönviszonyokat ilyen alaposan taglaló, objektív tárgyú, a börtönöket titokzatossággal körvelelő, s a hatalom igekezetét féltelmegetni embereket. Ez okozta, hogy a büntetés-végrehajtással foglalkozó szakembereknek az elmúlt években alacsony, s a társadalom tagjai pedig furcsán néznek a büntetés-végrehajtásban dolgozó személyekre is. A nyolcvanas évek közepén ezt a szemléletet törte át a bv. vezetője, ez a folyamat

tovább tartott, mára pedig a nyitottság jegyében dolgoznak a bv-s szakemberek.

A könyv tizenkét fejezetben taglalja a témát. A szerzők kitértek nemzetközi összehasonlításra, ismertetik többek között a különböző büntetési nemeket, a fogvatartottak jogvédelmét, a börtönrendszer személyi, működési és gazdasági feladatait. Több adat mutatja be a büntetés-végrehajtás helyzetét. Ezek közül kiemelendő, hogy Magyarországon egymillió lakosra 130 fogva tartott jut. Ez a szám jellemzően a volt szocialista országokban több száznál, s kiemelkednek a volt Szovjetunió utódállamai. Nyugat-

Európában egészen más helyzet, itt ugyanis – mint Nagy Ferenc professzor rámutatott – egész egyszerűen kiszámolták, mennyibe kerül a börtön, s hogy milyen eredményeket lehet elérni a szabadságvesztés alkalmazásával. Nos, kiderült, hogy nagyon költséges intézmény, ráadásul alacsony a hatékonysága. Ehelyett a pénzbüntetést alkalmazzák elsősorban, más kérdés, hogy ott van miből kifizetni a büntetéseket. A Börtönügy Magyarországon című kötetet számtalan fotó is illusztrálja, bemutatva a különböző hazai és külföldi bv-intézetek életét.

Dr. Gyuris György: Közhasznú információkkal is szeretnénk az olvasók rendelkezésére állni. (Fotó: Miskolczi Róbert)

Sebességváltás a Somogyiban

Öt évre kapott ismét igazgatói megbízatást a Somogyi-könyvtárban dr. Gyuris György. A 750 ezer kötetet, összesen 870 ezer dokumentumot kezelő bibliotékának a növekvő forgalom és az információs társadalom gyors térhódítása miatt egyre több kihívással kell szembenéznie.

Idén a tavalyinál ezerkét-százal többen, mintegy 18 ezren váltottak olvasójegyet, s az is biztosnak látszik, hogy a múlt évi 171 ezer látogatónál jóval többet mutatnak majd a Somogyi összesített statisztikái. A régi-új igazgatóval a könyvtár helyzetéről beszélgettünk.

● **Milyen igazgatói programmal indul neki a következő öt évnek?**

– A terveim tulajdonképp már a megvalósulás fázisába is érkeztek az elmúlt hónapokban. A Csongrád megyei területfejlesztési pályázaton komolyabb összeget nyertünk jelentős informatikai fejlesztésre. A saját erőforrásokkal együtt idén és jövőre összesen 23 millió forint áll rendelkezésünkre erre a célra. A Voyager integrált könyvtári program megvásárlásával olyan együttműködést, számítógépes kapcsolatot építettünk ki az Universitas tagintézményeivel, amely egy átjárható és egységes felületen lehetővé teszi a különböző könyvtári katalógusok lekérdezését. A kezdeti lépéseket már meg is tettük azzal, hogy régi könyveinkről kiéptítettünk egy kompatibilis adatbázist.

● **Mindebből mit érzel majd az olvasó?**

– Ezek a fejlesztések óriási könyvtárszervezeti változásokat jelentenek majd, hiszen a következő másfél év során minden technikai munkát – az előjegyzéstől a kölcsönzésen át a könyvtárközi kölcsönzésig – átvesz majd a számítógép. Hatalmas munkát kell addig elvégeznünk, ki kell építenünk az elektronikus katalógusrendszert, amely legalább a kölcsönözhető állományunkat tartalmazza. Közel 150 ezer kötet adatait kell felvinnünk számítógépre, és akkor még a tiszter annyi gondot jelenthet hanglmezről, kotláról még nem is beszéltem. Január elsejétől minden beérkező dokumentum számítógépre fog kerülni, s ezzel párhuzamosan a retrospektív munka is megindul.

● **A számítógépek el is riaszthatnak bizonyos olvasórétegeket a könyvtáraktól...**

– Miközben megpróbálunk átlépni az információs társadalomba, meg kell tartanunk az eddigi funkcióinkat is. A könyvtáraknak van egyfajta szociális feladatuk is, igaz, elsősorban nem a Dóm

téri központban, hanem a fiókkönyvtárainkban. A könyvtárosoknak továbbra is el kell tudniuk beszélgetni az ezt igénylő olvasókkal.

● **A csillagászati könyvtárak miatt egyre kevesebb új könyvet látni a polcon. Mennyit áldozhatnak erre a célra?**

– Valamikor, a hatvanas-hetvenes években a 19 egységünk számára egy-egy jónak ígérkező regényből 30 példányt tudunk rendelni. Ma ez álmoknak tűnik, egy-egy kiadványból legfeljebb 3-5 kötetet vásárolhatunk. 1990-ben 100 külföldi folyóirat járt a Somogyi-könyvtárba, idén mindössze 28-at tudunk előfizetni. 1997-ig folyamatosan csökkent a dologi kiadásokra fordítható önkormányzati támogatásunk. Tavaly már a 20 millió forintot sem érte el. Igaz, erre az évre 32,4 millió forintot kaptunk, de ez reálértékben még mindig jóval kevesebb, mint az 1990-es összeg. Míg 1992-ben a 19 fiókegységünk és a központ számára 2,8 millió forintért még 11 ezer 600 könyvet vehettünk, tavaly közel 4 millióért mindössze 6700 kötetet tudunk vásárolni. Ilyen árnyok mellett meglehetősen nehéz a növekvő olvasói igényeket kielégítenünk.

● **Az új könyvtári törvény több ingyenes szolgáltatás biztosítását is előírja. Milyen változásokra készül ennek érdekében a Somogyi?**

– Lehetővé kell tennünk, hogy informálódni lehessen alapvető kérdésekben, például: mikor született Dante? Mikor indul a következő gyorsvonat Budapestre? Egy bizonyos könyv hol férhető hozzá az országban? Erre a célra azonban egyelőre nincs meg a megfelelő helyünk, ezért szeretnénk megszerezni a Fesztivál Étterem helyiségeit. Az étterem alagsora kiválóan alkalmas lenne raktárnak, amely megoldhatná súlyos elhelyezési gondjainkat, a földszinten pedig egy teljesen nyitott, bárki számára hozzáférhető tájékoztató szolgálatot szeretnénk szervezni, amely alapvető közhasznú információkkal állna az olvasók rendelkezésére. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban már működik hasonló, a Deltáv Rt. már jelezte, hogy esetleg biztosítana ehhez egy speciális telefonvonalat. A könyvtárnak a könyvkölcsönző funkció mellett nagyon rövid időn belül át kell vállalnia az információs szolgálatot központ funkcióját. Az amerikai könyvtárakban már természetes, hogy az olvasók saját maguk kezelik a fénymásolókat és a számítógépeket. Reményeim szerint néhány éven belül mi is eljuthatunk erre a szintre.

Hollósi Zsolt

Dr. Gyuris György: Közhasznú információkkal is szeretnénk az olvasók rendelkezésére állni. (Fotó: Miskolczi Róbert)

Arató László